

הלכות יסודי התורה פרק ד

א. ארבעה גופים האלו שהן אש ורוח ומים וארץ, הם יסודות כל הנבראים למטה מן הרקיע; וכל שיהיה מאדם ובהמה ועוף ורמש ודג וצמח ומתכת ואבנים טובות ומרגליות ושאר אבני בנין והרים וגושי עפר הכל, גלמו מחבר מארבע יסודות האלו.

ב. נמצאו כל הגופים שלמטה מן הרקיע, חוץ מארבע יסודות האלו, מחברים מגלם וצורה, וגלם שלהם מחבר מארבע יסודות אלו; אבל כל אחד מארבע יסודות, אינו מחבר אלא מגלם וצורה בלבד.

ג. דרך האש והרוח, להיות מהלכם ממטה מטבור הארץ למעלה כלפי הרקיע; ודרך המים והארץ, להיות מהלכם מתחת הרקיע למטה לאמצע שאמצע הרקיע, הוא המטה שאין למטה ממנו. ואין הלוחם בדעתם ולא בחפצם, אלא מנהג שנקבע בהם וטבע שנטבע בהם.

ד. טבע האש חם יבש, והוא קל מכלם; והרוח חם לח; והמים קרים לחים; והארץ יבשה קרה, והיא כבדה מכלם. והמים קל ממנה, לפיכך נמצא למעלה מן הארץ; והרוח קל מן המים, לפיכך הוא מרחף על פני המים; והאש קל מן הרוח.

ה. ומפני שהם יסודות לכל גופים שתחת הרקיע, ימצא כל גוף וגוף מאדם ובהמה וחייה ועוף ודג וצמח ומתכת ואבן, גלמו מחבר מאש ורוח ומים ועפר; וארבעתן יתערבו ביחד וישתנה כל אחד מהם בעת הערוב, עד שימצא המחבר מארבעתן אינו דומה לאחד מהן כשהוא לבדו. ואין במערב מהן, אפלו חלק אחד שהוא אש בפני עצמה או מים בפני עצמן או ארץ בפני עצמה או רוח בפני עצמה; אלא הכל נשתנו, ונעשו גוף אחד.

ו. וכל גוף וגוף המחבר מארבעתן, ימצא בו קר וחם לח ויבש כאחד. אבל יש מהם גופים שיהיה בהם חזקה מיסוד האש כמו בעלי נפש חיה, לפיכך יראה בהם החם יתר; ויש מהם גופים שיהיה בהם חזקה מיסוד הארץ כמו האבנים, לפיכך יראה בהם היבש הרבה.

ז. ועל הדרך הזה, ימצא גוף חם יתר מגוף אחר חם, וגוף יבש יתר מגוף אחר יבש. וכן ימצא גופים, יראה בהם הקר בלבד; וגופים, יראה בהם הלח בלבד. וגופים, יראה בהם הקר והיבש כאחד בשווה, או הקר והלח כאחד בשווה, או החם והיבש כאחד בשווה, או החם והלח כאחד בשווה. לפי רב היסוד שהיה בעיקר התערבת, יראו מעשה אותו היסוד וטבעו בגוף המערב.

ח. וכל המחבר מארבע יסודות אלו, להם הוא נפרד בסוף. יש שהוא נפרד לאחר ימים אחדים, ויש שהוא נפרד לאחר שנים רבים; וכל שנתחבר מהם אי אפשר שלא יפרד להם, אפלו הזהב והאדם: אי אפשר שלא יפסד ויחזור ליסודותיו, ויחזור מקצתו לאש ומקצתו למים ומקצתו לרוח ומקצתו לארץ.

ט. הואיל וכל הנפרד לאלו יפרד, למה נאמר לאדם "ואל-עפר תשוב" (בראשית ג, יט) לפי שרב בנינו מן העפר. ולא כל הנפסד, כשיפסד, מיד יחזור לארבע היסודות; אלא יפסד ויחזור לדבר

אחר, ודבר אחר לדבר אחר, וסוף הדברים יחזר ליסודות.
ונמצאו כל הדברים חוזרין חלילה.

י. ארבעה יסודות אלו, משתנים זה לזה תמיד בכל יום ובכל
שעה מקצתן, לא כל גופן. כיצד: מקצת הארץ הקרובה מן
המים, משתנית ומתפוררת ונעשית מים; וכן מקצת המים
הסמוכין לרוח, משתנים ומתמסמסין והווין רוח; וכן הרוח,
מקצתו הסמוך לאש משתנה ומתחולל ונעשה אש. וכן האש,
מקצתה הסמוך לרוח משתנה ומתכנס ונעשה רוח; וכן הרוח,
מקצתו הסמוך למים משתנה ומתכנס ונעשה מים; וכן המים,
מקצתן הסמוך לארץ משתנה ומתכנס ונעשה ארץ.

יא. ושנוי זה, מעט מעט ולפי ארך הימים; ואין כל היסוד
משתנה עד שיעשה כל המים רוח או כל הרוח אש, שאי אפשר
שיבטל אחד מן היסודות הארבעה. אלא מקצת ישתנה מאש
לרוח ומקצת מרוח לאש; וכן בין כל אחד וחברו, ימצא השנוי
בין ארבעתם וחוזרות חלילה.

יב. ושנוי זה יהיה בסביבת הגלגל, ומסביבתו יתחברו ארבעתם
ויהיה מהם שאר גלמי בני אדם ונפש חיה וצמח ואבן ומתכת.
והאל נותן לכל גלם וגלם צורה הראויה לו, על ידי המלאך
העשירי שהיא הצורה הנקראת אישים.

יג. לעולם אין אתה רואה גלם בלא צורה, או צורה בלא גלם.
אלא לב האדם הוא שמחלק הגוף הנמצא בדעתו, ויודע שהוא
מחבר מגלם וצורה, ויודע שיש שם גופים שגלמם מחבר
מארבע יסודות, וגופים שגלמם פשוט ואינו מחבר מגלם אחר.
והצורות שאין להם גלם, אינן נראין לעין, אלא בעין הלב הם
ידועים, כמו שידענו אדון הכל בלא ראית עין.

יד. נפש כל בשר, היא צורתו שנתן לו האל. והדעת היתרה
המצויה בנפשו שלאדם, היא צורת האדם השלם בדעתו; ועל
צורה זו נאמר בתורה "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו" (בראשית
א, כו), כלומר שתהיה לו צורה היודעת ומשגת הדעות שאין
להם גלם, עד שידמה להן. ואינו אומר על צורה זו הנפרת
לעינים, שהיא הפה והחטם והלסתות ושאר רשם הגוף, שזו
תאר שמה.

טו. ואינה הנפש המצויה לכל נפש חיה, שבה אוכל ושותה
ומוליד ומרגיש ומרהר. אלא הדעה שהיא צורת הנפש,
ובצורת הנפש הכתוב מדבר. ופעמים רבות, תקרא זו הצורה
נפש ורוח; ולפיכך צריך להזהר בשמות, שלא תטעה: וכל שם
ושם, ילמד מענינו.

טז. אין צורת הנפש הזאת מחברת מן היסודות, כדי שתפרד
להם, ואינה מפותח הנשמה, עד שתהא צריכה לנשמה כמו
שהנשמה צריכה לגוף; אלא מאת ה', מן השמים היא. לפיכך
כשיפרד הגלם שהוא מחבר מן היסודות, ותאבד הנשמה מפני
שאינה מצויה אלא עם הגוף וצריכה לגוף בכל מעשיה, לא
תפרת הצורה הזאת, לפי שאינה צריכה לנשמה במעשיה אלא
יודעת ומשגת הדעות הפרודות מן הגלמים, ויודעת בורא
הכל, ועומדת לעולם, ולעולמי עולמים. הוא שאמר שלמה
בחכמתו, "וישב העפר על-הארץ, כשהיה; והרוח תשוב, אל-
האלהים אשר נתנה" (קוהלת יב, ז).

יז. כל הדברים האלו שדברנו בענין זה, כמר מדלי הם; ודברים עמוקים הם, אבל אינם כעמק ענין פרק ראשון ושני. ובאור כל אלו הדברים שבפרק שלישי ורביעי, הוא הנקרא מעשה בראשית. וכן צוו חכמים הראשונים, שאין דורשין גם בדברים האלו ברבים, אלא לאדם אחד בלבד מודיעים דברים אלו ומלמדין אותו.

יח. ומה בין ענין מעשה מרכבה לענין מעשה בראשית שענין מעשה מרכבה, אפלו לאחד אין דורשין בו, אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו, נותנין לו ראשי הפרקים; וענין מעשה בראשית, מלמדין אותו ליחיד, אף על פי שאינו מבין אותו מדעתו, ומודיעין אותו כל שיכול לידע מדברים אלו. ולמה אין מלמדין אותו ברבים, לפי שאין כל אדם יש לו דעת רחבה להשיג פרוש ובאור כל הדברים על ברין.

יט. בזמן שאדם מתבונן בדברים אלו, ומכיר כל הברואים ממלאך וגלגל ואדם וכיוצא בו, ויראה חכמתו שלהקדוש ברוך הוא בכל היצורים וכל הברואים מוסיף אהבה למקום, ותצמא נפשו ויכמה בשרו לאהב המקום ברוך הוא; ויירא ויפחד משפלותו ודלותו וקלותו, כשיערך עצמו לאחד מהגופות הקדושים הגדולים, וכל שכן לאחד מהצורות הטהורות הנפרדות מן הגלמים, שלא נתחברו בגלם כלל. וימצא עצמו, שהוא ככלי מלא בוששה וכלמה, ריק וחסר.

כ. ועניני ארבעה פרקים אלו שבחמש מצוות האלו הם שחכמים הראשונים קוראין אותן פרדס, כמו שאמרו ארבעה נכנסו לפרדס: ואף על פי שגדולי ישראל היו וחכמים גדולים היו, לא כלם היה בהן כוח לידע ולהשיג כל הדברים על ברין.

כא. ואני אומר שאין ראוי להטיל בפרדס, אלא מי שנתמלא כרסו לחם ובשר; ולחם ובשר זה, הוא לידע באור האסור והמתר וכיוצא בהן משאר המצוות. ואף על פי שדברים אלו, דבר קטן קראו אותם חכמים, שהרי אמרו חכמים דבר גדול מעשה מרכבה, ודבר קטן הויה דאביי ורבא; אף על פי כן, ראויין הן להקדימן: שהן מישבין דעתו שלאדם תחלה, ועוד שהן הטובה הגדולה שהשפיע הקדוש ברוך הוא לישוב העולם הזה, כדי לנחל חיי העולם הבא. ואפשר שידעם הכל גדול וקטן, איש ואשה, בעל לב רחב ובעל לב קצר.

הלכות יסודי התורה פרק ה

א. כל בית ישראל מצוין על קדוש השם הגדול הזה, שנאמר "ונקדשתי, בתוך בני ישראל" (ויקרא כב, לב); ומזהרין שלא לחללו, שנאמר "ולא תחללו, את-שם קדשי" (שם). כיצד בשעה שיעמד גוי ויאנס את ישראל לעבר על אחת מכל מצוות האמורות בתורה או יהרגנו, יעבר ואל יהרג: שנאמר במצוות, "אשר יעשה אתם האדם וחי בהם" (ויקרא יח, ה) ולא שימותו בהם. ואם מת ולא עבר, הרי זה מתחייב בנפשו.

ב. במה דברים אמורים, בשאר מצוות חוץ מעבודה זרה, וגלוי

עֲרִיּוֹת, וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים. אָבֵל שְׁלוֹשׁ עֲבֻרוֹת אֵלּוּ, אִם יֹאמֶר לוֹ
עֵבֶר עַל אַחַת מֵהֶן אוֹ תִּהְיֶה, יִהְיֶה וְאֵל יַעֲבֹר.

ג. בַּמָּה דְּבָרִים אָמֹרִים, בְּזִמָּן שֶׁהִגִּיד מִתְכַּוֵּן לְהִנָּאֵת עֲצָמוֹ, כְּגוֹן
שֶׁאֵנֶסוּ לְבָנוֹת לוֹ בֵּיתוֹ בַּשָּׁבֶת אוֹ לְבִשָּׁל לוֹ תְּבַשִּׁילוֹ אוֹ אָנֶס אִשָּׁה
לְבַעֲלָהּ וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה. אָבֵל אִם נִתְכַּוֵּן לְהַעֲבִירוֹ עַל הַמִּצְוֹת בְּלִבָּד
אִם הָיָה בֵּינוֹ לְבֵין עֲצָמוֹ, וְאִין שֵׁם עֲשָׂרָה מִיִּשְׂרָאֵל יַעֲבֹר וְאֵל
יִהְיֶה; וְאִם אֵנֶסוּ לְהַעֲבִירוֹ בַּעֲשָׂרָה מִיִּשְׂרָאֵל יִהְיֶה וְאֵל יַעֲבֹר,
וְאִפְּלוֹ לֹא נִתְכַּוֵּן לְהַעֲבִירוֹ אֵלָּא עַל מִצְוָה מִשְׁאָר מִצְוֹת בְּלִבָּד.

ד. וְכָל הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ, שֶׁלֹּא בַּשָּׁעַת הַשְּׁמֶד. אָבֵל בַּשָּׁעַת הַשְּׁמֶד,
וְהוּא כְּשִׁיעָמָד מֶלֶךְ רָשָׁע כְּנֻכְדִּנְאָצָר וְחִבְרִי וַיִּגְזֹר שְׁמֶד עַל
יִשְׂרָאֵל לְבַטֵּל דָּתָם אוֹ מִצְוָה מִן הַמִּצְוֹת יִהְיֶה וְאֵל יַעֲבֹר, אִפְּלוֹ
עַל אַחַת מִשְׁאָר מִצְוֹת, בֵּין נֶאֱנָס בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה, בֵּין נֶאֱנָס בֵּינוֹ
לְבֵין גֻּיִּים.

ה. כָּל מִי שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ יַעֲבֹר וְאֵל יִהְיֶה, וְנִהְיֶה וְלֹא עֵבֶר הָרִי זֶה
מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ. וְכָל מִי שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ יִהְיֶה וְאֵל יַעֲבֹר, וְנִהְיֶה
וְלֹא עֵבֶר הָרִי זֶה קִדַּשׁ אֶת הַשֵּׁם. וְאִם הָיָה בַּעֲשָׂרָה מִיִּשְׂרָאֵל
הָרִי זֶה קִדַּשׁ אֶת הַשֵּׁם בְּרַבִּים, כְּדִנְיָאֵל חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וְעִזְרִיָּה
וְכַרְבִּי עֲקִיבָה וְחִבְרִי; וְאֵלּוּ הֵם הַרוֹגֵי מַלְכוּת, שְׂאִין מַעֲלָה עַל
מַעֲלָתָם, וְעֲלִיהֶם נֶאֱמַר "כִּי-עֲלִיךָ, הִרְגָנוּ כָּל-הַיּוֹם; נַחֲשִׁבְנוּ,
כְּצֹאן טִבְחָה" (תהילים מד, כג), וְעֲלִיהֶם נֶאֱמַר "אֶסְפוּ-לִי חֲסִידֵי
כִרְתִּי בְרִיתִי, עָלֶי-זִבְח" (תהילים נה).

ו. וְכָל מִי שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ יִהְיֶה וְאֵל יַעֲבֹר, וְעֵבֶר וְלֹא נִהְיֶה הָרִי זֶה
מִחֲלֵל אֶת הַשֵּׁם, וְאִם הָיָה בַּעֲשָׂרָה מִיִּשְׂרָאֵל, הָרִי זֶה חֲלָל
אֶת הַשֵּׁם בְּרַבִּים; וּבִטֵּל מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁהִיא קִדּוּשׁ הַשֵּׁם, וְעֵבֶר
עַל מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁהִיא חֲלוּל הַשֵּׁם. וְאִף עַל פִּי כֵן, מִפְּנֵי
שֶׁעֵבֶר בָּאֵנֶס, אִין מַלְקִין אוֹתוֹ וְאִין צָרִיךְ לוֹמַר שְׂאִין מִמִּיתִין
אוֹתוֹ בֵּית דִּין, אִפְּלוֹ הֵרֵג בָּאֵנֶס: שְׂאִין מַלְקִין וּמִמִּיתִין, אֵלָּא
לְעוֹבֵר בְּרָצוֹנוֹ בַּעֲדֵים וְהִתְרָאָה, שֶׁנֶּאֱמַר בְּנוֹתָן מִזְרַעוֹ לְמַלְךְ,
"וְנִתַּתִּי אֹנִי אֶת-פָּנַי בְּאִישׁ הַהוּא" (ראה ויקרא כג; ויקרא כה); וּמִפְּנֵי
הַשְּׁמוּעָה לְמַדּוֹ, "הַהוּא" לֹא אֵנֶס וְלֹא שׁוֹגֵג וְלֹא מַטְעָה.

ז. וְיָמָּה אִם עֲבוּדָה זָרָה, שֶׁהִיא חֲמוּרָה מִן הַכָּל, הַעוֹבֵד אוֹתָהּ
בָּאֵנֶס אֵינּוּ חַיֵּב כִּרְת, וְאִין צָרִיךְ לוֹמַר מִיתַת בֵּית דִּין קָל וְחֹמֶר
לְשָׂאָר מִצְוֹת הָאֲמֻרוֹת בְּתוֹרָה. וּבַעֲרִיּוֹת, הוּא אוֹמֵר "וְלִנְעֹר
לֹא-תַעֲשֶׂה דְּבָר" (דברים כב, כו).

ח. נָשִׁים שֶׁאָמְרוּ לָהֶם גֻּיִּים, תָּנוּ לָנוּ אַחַת מִכֶּם וְנִטְמָא אוֹתָהּ,
וְאִם לֹאוּ, נִטְמָא אֶת כָּלְכֶם יִטְמָאוּ אֶת כָּלָן, וְאֵל יִמְסְרוּ לָהֶם
נֶפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל. וְכֵן אִם אָמְרוּ לָהֶם גֻּיִּים, תָּנוּ לָנוּ אֶחָד
מִכֶּם וְנִהְרָגְנוּ, וְאִם לֹאוּ, נִהְרָג אֶת כָּלְכֶם יִהְרָגוּ כָּלָם, וְאֵל יִמְסְרוּ
לָהֶם נֶפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל. וְאִם יַחֲדוּהוּ לָהֶם וְאָמְרוּ, תָּנוּ לָנוּ
פְּלוּנִי אוֹ נִהְרָג אֶת כָּלְכֶם אִם הָיָה מִחַיֵּב מִיתָה כְּשֶׁבַע בֶּן בְּכָרִי,
יִתְּנוּ אוֹתוֹ לָהֶם, וְאִין מוֹרִין לָהֶם כֵּן, לְכַתְּחִלָּה; וְאִם אֵינּוּ חַיֵּב
יִהְרָגוּ כָּלָם, וְאֵל יִמְסְרוּ לָהֶם נֶפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל.

ט. כַּעֲנִין שֶׁאָמְרוּ בָּאֲנָסִין, כִּךְ אָמְרוּ בַּחֲלָאִים. כִּיצַד מִי שֶׁחָלָה
וְנָטָה לָמוֹת וְאָמְרוּ הַרופָאִים שֶׁרְפוּאָתוֹ בְּדָבָר פְּלוּנִי מֵאֲסוּרִין
שֶׁבְּתוֹרָה, עוֹשִׂין לוֹ. וּמִתְרַפְּאִין בְּכָל אֲסוּרִין שֶׁבְּתוֹרָה, בְּמָקוֹם
סִכָּנָה: חוּץ מִעֲבוּדָה זָרָה וְגִלּוּי עֲרִיּוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים שֶׁאִפְּלוֹ

במקום סכנה, אין מתרפאין בהם; ואם עבר ונתרפא עונשין אותו בית דין, ענש הראוי לו.

י. ומניין שאפלו במקום סכנת נפשות, אין עוברין על אחת משלוש עברות אלו: שנאמר "ואהבת, את ה' אלהיך, בכל-לבבך ובכל-נפשך, ובכל-מאדך" (דברים ו,ה), אפלו הוא נוטל את נפשך. והריגת נפש מישראל לרפות נפש אחרת, או להציל אדם מיד אנס דבר שהדעת נוטה לו הוא, שאין מאבדין נפש מפני נפש; ועריות הקשו לנפשות, שנאמר "כי כאשר יקום איש על-רעהו, ורצחו נפש כן, הדבר הזה" (דברים כב,כו).

יא. במה דברים אמורים שאין מתרפאין בשאר אסורין אלא במקום סכנה בזמן שהן דרך הנאתן, כמו שמאכילין את החולה שקצים ורמשים, או חמץ בפסח, או שמאכילין אותו ביום הפורים. אבל שלא דרך הנאתן, כגון שעושין לו רטיה או מלגמה מחמץ או מערלה, או שמשקין אותו דברים שיש בהן מר מערב עם אסורי מאכל, שהרי אין בהן הנאה לחך הרי זה מתר, ואפלו שלא במקום סכנה: חוץ מפלאי הפרם ובשר בחלב שהן אסורין, אפלו שלא דרך הנאתן; לפיכך אין מתרפאין בהן, אפלו שלא דרך הנאה, אלא במקום סכנה.

יב. מי שנתן עינו באשה וחלה ונטה למות, ואמרו הרופאים אין לו רפואה עד שתבעל לו אפלו היתה פנויה, ואפלו לדבר עמו מאחורי הגדר אין מורין לו בכך, וימות ולא יורו לו לדבר עמו מאחורי הגדר: שלא יהו בנות ישראל הפקר, ויבואו בדברים אלו לפרץ בעריות.

יג. כל העובר מדעתו בלא אנס על אחת מכל מצוות האמורות בתורה, בשאט בנפש להכעיס הרי זה מחלל את השם; ולפיכך נאמר בשבועת שקר, "וחללת את-שם אלהיך, אני ה'". (ויקרא יט,יב). ואם עבר בעשרה מישראל, הרי זה חלל את השם ברבים. וכן כל הפורש מעברה או עשה מצוה, לא מפני דבר בעולם, לא פחד ולא יראה, ולא לבקש כבוד, אלא מפני הבורא ברוך הוא, כמניעת יוסף הצדיק עצמו מאשת רבו הרי זה מקדש את השם.

יד. ויש דברים אחרים שהם בכלל חלול השם, והוא שיעשה אדם גדול בתורה ומפרסם בחסידות, דברים שהבריות מרננים אחריו בשבילן, ואף על פי שאינם עברות הרי זה מחלל את השם: כגון שלוקח ואינו נותן דמי הלקח לאתרו, והוא שיש לו, ונמצאו המוכרין תובעין אותו, והוא מקיפן; או שירבה בשחוק, או באכילה ושתיה אצל עמי הארץ וביניהן; או שאין דבורו בנחת עם הבריות, ואינו מקבילן בסבר פנים יפות, אלא בעל קטטה וכעס; וכיוצא בדברים האלו. הכל לפי גדלו שלחכם צריך שידקדק על עצמו, ויעשה לפנים משורת הדין.

טו. וכן אם דקדק החכם על עצמו, והיה דבורו בנחת עם הבריות, ודעתו מערבת עמהם, ומקבילן בסבר פנים יפות, ונעלב מהן ואינו עולבן, מכבד להן ואפלו למקילין לו, ונושא ונותן באמונה, ולא ירבה באריחות עמי הארץ וישיבתן, ולא יראה תמיד אלא עוסק בתורה עטוף בציצית מכתר בתפלין, ועושה בכל מעשיו לפנים משורת הדין והוא שלא יתרחק הרבה, ולא ישתומם הרבה עד שימצאו הכל מקלסין אותו

ואוהבין אותו, ומתאווין למעשיו: הרי זה קדש את השם, ועליו הכתוב אומר "ויאמר לי, עבדי-אתה ישראל, אשר-בך אתפאר" (ישעיהו מט, ג).

הלכות יסודי התורה פרק ו

א. כל המאבד שם מן השמות הקדושים הטהורים שנקרא בהן הקדוש ברוך הוא, לוקה מן התורה שהרי הוא אומר בעבודה זרה, "ואבדתם את-שםם . . . לא-תעשון כן, לה' אלהיכם" (דברים יב, ג-ד).

ב. ושבעה שמות הן השם הנכתב יוד הא ואו הא והוא השם המפרש, או הנכתב אלף דאל נון יוד, ואל, ואלוה, ואלהים, ואהיה, ושדי, וצבאות. כל המוחק אפלו אות אחת משבעה שמות אלו, לוקה.

ג. כל הנטפל לשם מלפניו, מתר למחקו: כגון למד מלה', ובית מבאלהים, וכיוצא בהן אינן בקדשת השם. וכל הנטפל לשם מאחוריו, כגון כף שלא להיך, וכף מים שלא להיכם, וכיוצא בהן אינן נמחקים; והרי הן כשאר אותיות שלשם, מפני שהשם מקדשן. ואף על פי שנתקדשו ואסור למחקן, המוחק אלו האותיות הנטפלות אינו לוקה, אבל מכין אותו מפת מרדות.

ד. כתב אלף למד מאלהים, יוד הא מה' אינו נמחק; ואין צריך לומר יה, שהוא שם בפני עצמו, מפני שזה השם, מקצת שם המפרש הוא. אבל הכותב שין דלת משדי, צאד בית מצבאות הרי זה נמחק.

ה. שאר הכנויין שמשבחין בהן הקדוש ברוך הוא, כגון חנון ורחום הגדול הגבור והנורא הנאמן קנא וחזק וכיוצא בהן הרי הן כשאר דברי הקדש, ומתר למחקן.

ו. כלי שהיה שם כתוב עליו קוצץ את מקום השם, וגונזו. אפלו היה השם חקוק בכלי מתכות או בכלי זכוכית, והתיך הכלי הרי זה לוקה: אלא חותך את מקומו, וגונזו. וכן אם היה שם כתוב על בשרו, הרי זה לא ירחץ ולא יסוך ולא יעמד במקום הטנפת. נזדמנה לו טבילה שלמצה כורך עליו גמי, וטובל; ואם לא מצא גמי, מסבב אחריו. ולא יחדק, כדי שלא יחץ שלא אמרו לכרך עליו, אלא מפני שאסור לעמד בפני השם ערם.

ז. הסותר אפלו אבן אחת דרך השחתה מן המזבח, או מן ההיכל, או משאר העזרה לוקה: שנאמר בעבודה זרה, "כי את-מזבחתם תתצון" (שמות לד, ג; וראה דברים יב, ג); וכתוב "לא-תעשון כן, לה' אלהיכם" (דברים יב, ד). וכן השורף עצי הקדש דרך השחתה לוקה, שנאמר "ואשריהם תשרפון באש . . . לא-תעשון כן, לה' אלהיכם" (דברים יב, ג-ד).

ח. כתבי הקדש כלן, ופרושיהן ובאוריהן אסור לשרף אותן או לאבדן ביד; והמאבד ביד, לוקה מפת מרדות. במה דברים אמורים, בכתבי הקדש שכתבו אותן ישראל בקדשה. אבל מין ישראל שכתב ספר תורה, שורפין אותו עם האזכרות שבו, מפני שאינו מאמין בקדשת השם, ולא כתבו אלא והוא מעלה בדעתו שזה כשאר הדברים; והואיל ודעתו כן, לא

נִתְקַדֵּשׁ הַשֵּׁם, וּמִצּוֹה לְשַׁרְפוֹ, כְּדִי שֶׁלֹּא לְהִנִּיחַ שֵׁם לְמִינִים וְלֹא לְמַעֲשֵׂיהֶם. אָבֵל גּוֹי שֶׁכָּתַב אֶת הַשֵּׁם, גּוֹנֵזִין אוֹתוֹ; וְכֵן כָּתַבִּי הַקֹּדֶשׁ שֶׁבָּלוּ אוֹ שֶׁכָּתַבְן גּוֹי, יִגָּנְזוּ.

ט. כָּל הַשְּׁמוֹת הָאֲמֻרוֹת בְּאַבְרָהָם, קֹדֶשׁ; אִף זֶה שֶׁנֶּאֱמַר "אֲדֹנִי, אִם-נָא מִצָּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ" (בראשית יח,ג), הֲרִי הוּא קֹדֶשׁ. כָּל הַשְּׁמוֹת הָאֲמֻרוֹת בְּלוֹט חֵל, חוּץ מִזֶּה: "אֵל-נָא, אֲדֹנִי. הִנֵּה-נָא מִצָּא עֲבָדְךָ חֵן" (בראשית יט,יח-יט). כָּל הַשְּׁמוֹת הָאֲמֻרוֹת בְּגַבְעַת בְּנִימִין, קֹדֶשׁ. כָּל הַשְּׁמוֹת הָאֲמֻרוֹת בְּמִיכָה, חֵל. כָּל הַשְּׁמוֹת הָאֲמֻרוֹת בְּנִבּוֹת, קֹדֶשׁ.

י. כָּל שְׁלֹמֹה הָאֲמֹר בְּשִׁיר הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ, וְהֲרִי הוּא כְּשֶׁאֵר הַכְּנוּיִין; חוּץ מִזֶּה: "הָאֵלֶּף לָךְ שְׁלֹמֹה" (שִׁיר הַשִּׁירִים ח,יב). כָּל מַלְכֵי־הָאֲמֹר בְּדִנְיָאֵל חֵל, חוּץ מִזֶּה: "אֲנִתָּ מַלְכָּא, מֶלֶךְ מַלְכֵי־א" (דניאל ב,לז), וְהֲרִי הוּא כְּשֶׁאֵר הַכְּנוּיִין.